

İletişime Gönüllülük Ölçeği Güvenilirlik Ve Geçerlilik Çalışması

Şule KARADAĞ*
Ş. Didem KAYA**
Ayhan ULUDAĞ***

ÖZ

İletişim, bireylerin sosyal yaşamına etki eden, toplum içindeki yerini bir anlamda şekillendiren önemli unsurlardan biridir. Ancak bu durum bireylerin iletişime gönüllü olmaları ile paralellik göstermektedir. Sosyal hayat içinde iletişime açık ve gönüllü olan bireyler ile daha kısıtlı ve kapalı bir iletişime sahip insanlar arasında farklılıklar gözlemlenebilmektedir.

Bu çalışmada, McCroskey (1992) tarafından geliştirilmiş olan "Willingness to Communicate" ölçeğinin Türkçe'ye geçerlilik-güvenilirlik çalışmasının yapılması amaçlanmıştır. Türkiye'de bireylerin iletişime gönüllülüğünü ölçecek bir ölçme aracı bulunmadığından bu çalışma ile Türkiye'de yapılacak kişilerarası iletişim araştırmalarında kullanılacak bir ölçek olarak yerini alması amaçlanmıştır. Evren ve örneklem, okuma- yazma bilen ve iletişim kurmada herhangi bir engeli olmayan bireyler arasından seçilmiştir. Çalışma farklı meslek gruplarından oluşan 204 örneklem üzerinde gerçekleştirilmiştir. Bireysel anlamda iletişim kurma düzeylerinde etkili olabileceği düşünülerek ölçek 90 kadın ve 114 erkekte oluşan dört farklı meslek grubu (serbest çalışan, eğitim alanında çalışanlar, sağlık alanında çalışanlar ve ofis çalışanları) çalışmaya dahil edilmiştir. Çalışma için Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler etik kurulundan gerekli izinler alınmıştır. Katılımcılardan ise sözel onam alınmıştır. Veriler 15 Şubat-1 Haziran 2016 tarihleri arasında toplanmıştır.

Ölçek 12 asıl 8 dolgu niteliğinde 20 sorudan oluşmaktadır. Verilerin analizinde, Ortalama, Standart Sapma, Pearson Momentler çarpımı, Cronbach Alfa ve Açıklayıcı Faktör analizi uygulanmıştır. McCroskey (1992) tarafından geliştirilen ölçek 7 alt faktörden oluşmaktadır, ancak yapılan açıklayıcı faktör analizi sonucunda ölçek, 12 temel madde odaklı 3 faktörlü bir yapıya dönüşmüştür. Bu alt faktörler ise; tanıdık ve arkadaş gruplarına sunum yapmak (.79, .77, .74, .67, .54), yabancılarla konuşmak (.82, .80, .75), tanıdık ve arkadaşlarla konuşmak (.81, .78, .55) şeklinde isimlendirilmiştir. Alt grupların maddeleri incelendiğinde faktörlerin madde yapılarıyla uygun bir şekilde dağılım gösterdiği görülmüştür. Tanıdık ve arkadaş gruplarına sunum yapmak alt faktörü; madde 19,15, 20, 14, 11, yabancılarla konuşmak alt faktörü; madde 3, 17, 8, 12, tanıdık ve arkadaşlarla konuşmak alt faktörü; madde 9, 4, 6 oluşmaktadır. Ölçeğin Cronbach alfa değeri .88 olarak ölçülmüştür. Çıkan sonuçlara göre ölçeğin geçerli ve güvenilir ölçüm oranlarına sahip olduğu görülmektedir.

Anahtar Sözcükler: İletişim, İletişime Gönüllülük, Geçerlilik ve Güvenilirlik

Willingness To Communicate Scale Reliability And Validity Study

ABSTRACT

Communication is one of the important elements, affecting the lives and, in a sense, shaping the place of individuals in the society. However, this shows parallelism with the individuals being willing to communicate. Differences can be observed in social life between the individuals who are open and willing to communicate and individuals who are more restricted and closed to communication.

In this study, performing the reliability-validity study of "Willingness to Communicate" scale, which was developed by McCroskey (1992), for Turkey was aimed. Since there are no measuring tools available in Turkey to measure the willingness of individuals to communication, this study was aimed to become a tool to be used in interpersonal communication researches to be performed in Turkey. The study was performed on 204 samples consisting of different professions. Population and sampling individuals who are literate and have no restrictions in communication are included in the research. Considering to be effective on communication levels in a sense of individuals, the scale included four profession groups (self-employed, working in education, working in health and office workers) consisting of 90 women and 114 men in the research. Necessary permissions for the study were obtained from Necmettin Erbakan University Social Sciences ethical committee. As for the participants, verbal consents were obtained from each of them. Data were collected between 15th February and 1st June, 2016.

The scale consists of 20 questions which the 12 of them are original and 8 of them are filler questions. In the analysis of data, Mean Standard Deviation, Pearson Moment product, Cronbach Alpha and Exploratory Factor Analysis were used. The scale, developed by McCroskey (1992) consists of 7 sub factors but as a result of the exploratory factor analysis, it was transformed

* Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, sulekaradag@gmail.com

** Yrd. Doç. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, didemimcetin@gmail.com

*** Yrd. Doç. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, ayhanuludag@yahoo.com

Makalenin Gönderim Tarihi: 20.07.2016; Makalenin Kabul Tarihi: 06.10.2016

into 12 basic item oriented 3 factor structure. These sub-factors were named as; making presentation to familiars and friend groups (.79, .77, .74, .67, .54), talking with strangers (.82, .80, .75), talking with familiars and friends (.81, .78, .55). When the items of sub-groups are examined, it was seen that factors range in accordance with item structures. Making presentation to familiars and friend groups sub-factor consists of items 19, 15, 20, 14, 11; talking with strangers sub-factor consists of items 3, 17, 8, 12; talking with familiars and friends sub-factor consists of items 9, 4, 6. Cronbach alpha value of the scale was measured as .88. According to the results, it is seen that the scale has valid and reliable measuring ratios.

Keywords: Communication, Willingness to Communicate, Reliability and Validity.

1. Giriş

Toplumsal hayatın devamı, insanların bir arada belirli kurallara uyması ile mümkündür. Anlama ve anlaşma kavramları bu süreçte, önemli bir yer tutmaktadır. Kişilerin anlaşabilmesi için doğru bir sürecin neticesinde iletişim kurması gerekmektedir. Kişilerin iletişim kurarken taşıdıkları çoğu özelliği, doğru anlamayı ardından da istenen yönde anlaşmayı getirmektedir. Kişilerin karşısındakinin anlamasına dönük gösterdiği çabanın boyutu elbette bu süreci ciddi olarak etkilemektedir.

İnsanların yaşamlarını idame ettirme davranışı, ilişkilerin beraberinde bilginin paylaşılmasını, ortak anlamlar üretme çabalarını bunun akabinde iletişim kurma zorunluluğunu ortaya çıkarmıştır. İnsanların bilgileri paylaşmak ve kendilerini ifade etmek için çıkardıkları sesler, bu seslere eşlik eden vücut hareketleri, duvarlara çizilenler zaman içerisinde daha da anlamlı ve sistemli ortak yapılar haline gelmeye başlamıştır (Güngör, 2011: 36). İletişim, doğumdan ölüme öğrenilen bireyi şekillendiren hayatı idame etmeyi sağlayacak özellikler gibi önemli olan temel yaşam becerilerindedir. İletişim kurma yeteneği ne ölçüde iyi ise kişisel mutluluk da o oranda yüksek olur. İletişimde yetersizlik var ise; hayatın bir bölümünde eksiklik görülür, her şeyin yolunda olduğu düşünülse de, özünde çevredeki davranışlar yüzeyseldir ve toplumsal doyum yetersizdir (McKay vd. 2012:ix).

Kaynağını ve hedefini insanların oluşturduğu iletişime kişilerarası iletişim adı verilmektedir. Kişilerarası iletişimde, karşılıklı iletişimde bulunan kişiler, bilgi/sembol üreterek, bunları birbirlerine aktararak ve yorumlayarak iletişimi sürdürmektedirler (Dökmen, 2001:23). Kişilerarası iletişim, insanın günlük hayatında önemli bir yer tutmaktadır.

İnsanın doğası düşünmek, üretmek, paylaşmada bulunmak üzerine kuruludur. Toplum içinde yer alan ve bir gruba sahip olan insanın iletişim kurmaması mümkün değildir. Her birey iletişim kurmaktadır, ancak bu süreçte bazıları bunu kolayca gerçekleştirebilmekte bazıları ise iletişim kurarken zorlanmaktadır. Konuşmak, özellikle kişilerarası iletişimde hayatı bir durumdur. İnsanların konuşma dereceleri önemli ölçüde farklıdır. Bazı insanlar kişiler arası iletişimde konuşurken diğerlerine nazaran daha fazla söz kullanarak kendilerini ifade etmek istemektedir. Konuşma davranışındaki bu değişkenlik kişisel değişkende sabitlenmiştir ve bu iletişime isteklilik olarak ifade edilmektedir (McCroskey&Richmond, 1987:129).

Kişilerarası iletişimde bireylerde konuşmama, konuşamama durumu söz konusu olabilmektedir. Konuşmamanın birkaç nedeni mevcuttur. Bunlardan biri ilişkinin durumundan kaynaklanmaktadır. İlişkide istenilen taraf olan birey daha az kendini açma gereği duyabilmektedir. Bir diğer neden ise; karşıdaki kişiye kendini açtığı zaman zayıf görünecek olma kaygısıdır. Açık iletişim kurulduğunda, duyguların açıkça ifade edildiğinde birey eleştirilme, suçlanma ya da ilişkiyi kaybetme korkusu yaşamaktadır. Bir başka neden ise geçmiş deneyimlerden kaynaklanmaktadır. Daha önce açık iletişim nedeniyle olumsuz tepkiler alan birey korku, endişe ve güven problemine sahip olabilmektedir. Ancak kendini karşısındaki kişiye ifade edebilmek için konuşmak önemlidir. Eğer açık bir şekilde iletişim bulunulmazsa karşıdaki kişi tanınmaz, aynı şekilde karşıdaki kişi hakkındaki düşünceler bilinemez ve kişiyi kendi dünyasında nereye koyduğunu tahmin edilemez ve bu durumda birey sürekli tedirginlik ve güvensizlik duygusuna sahip olur. Davranışlardan hisleri anlamaya çalışmak, kişinin kendi kendine bir iletişim oluşturmasına neden olmaktadır, bu durumda kişiyi yormaktadır (Topkara, 2015:141-146).

Bir bireyin belirlenmiş kişilerarası karşılaşmada iletişime gönüllü olup olmaması kesinlikle durumsal baskılardan etkilenmektedir. Birçok durumsal değişken, bir etkiye sahiptir. Bireyin o gün kendini nasıl hissettiği, yakın zamanda diğer insanlarla iletişimi nasıl kurduğu, nasıl görüldüğü, konuşarak elde edebilecekleri veya edemeyecekleri, vakit ihtiyacı ve bunlarla birlikte sayılmayan birçok diğer etken, iletişim kurmada da önemli bir etkiye sahip olabilir. (McCroskey&Richmond, 1987:129). Durumsal baskıların yanında birey iletişim kurarken, korku, konuşma kaygısı, iletişim kaygısı, utangaçlık, suskunluk, iletişime

isteksizlik, iletişime gönüllülük, konuşkanlık, sözel aktiflik, sessel aktiflik ve daha birçok (McCroskey, 1992:16) duygu ile karşı karşıya kalmaktadır. İletişim kurarken karşı karşıya kalınan bu duygular bireyin ya iletişime geçmesini kolaylaştırmakta ya da zorlaştırmaktadır. Bireylerin iletişime geçme de yaşadıkları zorluklar ya da kolaylıklar onların sosyal ve çalışma hayatlarındaki başarılarına etki etmektedir. Bunun nedeni iletişime gönüllü olan bireyler buldukları ortama daha kolay adapte olabilmekte ve daha aktif katılım sağlayabilmektedirler.

Yapılan araştırmalar iletişime gönüllü olmanın öğrenmeye (Çetinkaya, 2005: 24) ve şirket çalışanlarının da başarılarında etkili olduğunu göstermektedir. Özellikle şirketlerde iletişime gönüllülük değerli bir özellik olarak görülmektedir (Richmond&Roach, 1992:104). İletişime gönüllülüğü düşük olan çalışanlar, diğerlerine oranla daha negatif değerlendirilirler ve işe alımlarda daha az tercih edildikleri gibi, işten çıkarılmalarında ilk sırada yer alabilmektedirler (Rocca& Martin, 1998:84).

Bireylerin iletişime gönüllü olup olmamaları her alanda başarılarına etki etmektedir. Arkadaş edinme, aile içindeki paylaşımlar, sosyal, eğitim ve iş hayatındaki başarılar gibi. Özellikle sosyal, eğitim ve iş hayatındaki başarılarına etki etmektedir. Sosyal hayatında geniş bir çevreye ve aktif bir sosyal yaşama sahip olan birey, iş hayatında ise başarıyı yakalayarak iş ortamında da iyi bir statüye sahip olabilmektedir. İletişime gönüllü olan bireyler, karşılarında bulunan kişileri dinlemeye daha meyilli olabilmektedirler, bu da bireyin eğitiminde daha katılımcı ve öğrenmeye dönük olmasına etki etmektedir. Bu nedenle bireylerin iletişime gönüllülük düzeylerinin belirlenerek, bunun önündeki engellerin tespit edilmesi ve bireylerin bu yönde motive edilmeleri önem arz etmektedir. Türkiye’de bireylerin iletişime gönüllülüğünü ölçecek bir ölçme aracı bulunmadığından bu çalışma ile iletişime gönüllülük ölçeği’nin (Willingness to Communicate) geçerlilik ve güvenilirliğinin yapılması ve Türkiye’de yapılacak kişilerarası iletişim araştırmalarında kullanılacak bir ölçek olarak yerini alması amaçlanmıştır.

2. Yöntem

Bu çalışma iletişime gönüllülük ölçeğinin (İGÖ) Türkçe geçerlilik ve güvenilirliğini incelemek amacıyla metodolojik olarak yapılmıştır. Evren ve örneklem okuma- yazma bilen ve iletişim kurmada herhangi bir engeli olmayan bireyler arasından tercih edilmiştir.

Çalışmanın örneklem sayısı, faktör analizinde örneklem sayısının madde sayısının 5 ile 10 katı arasında olması gerektiği (Tavşancıl, 2002) görüşünden yola çıkılarak 200 olarak belirlenmiştir. Ancak veri girişinde ortaya çıkabilecek eksik veri içeren anketler nedeniyle çoğaltma işlemi 210 olarak yapılmıştır. Bunlardan 204’ü analiz için uygun görülmüştür. Bireysel anlamda iletişim kurma düzeylerinde etkili olabileceği düşünülerek ölçek 90 kadın ve 114 erkekten oluşan dört farklı meslek grubu (serbest çalışan, eğitim alanında çalışanlar, sağlık alanında çalışanlar ve ofis çalışanları) üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Verilerin toplanmasında anket tekniğinden yararlanılmıştır. Araştırmacılar tarafından literatür taranarak oluşturulan kişisel bilgi formu ve Türkçe’ye çevirisi yapılan iletişime gönüllülük ölçeği (İGÖ, McCroskey, 1992) kullanılmıştır. Ölçeğin dilsel eşdeğerlik çalışması araştırmacılar tarafından gerçekleştirilmiş olup, çeviri sonrasında uygunluğunu ortaya koymak amacıyla farklı alanlardan beş uzman görüşünden yararlanarak ankete son şekli verilmiştir. Kişisel bilgi formu bireylerin sosyo-demografik özelliklerini içeren sorulardan oluşmaktadır. Bu veriler, yaş, cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu, meslek, çalışma süresi sorularından oluşmaktadır. İletişime gönüllülük ölçeği (İGÖ) McCroskey (1992) tarafından geliştirilmiş ve toplam 20 maddeden oluşmaktadır. Bu maddelerden 8’i doldurucu, 12’si ise ölçeğin kendisini oluşturmaktadır (Tablo 1). İGÖ puanlama sistemi bir toplam puan ve 7 alt puandan oluşmaktadır. Alt puanlar 4 iletişim koşulundan ve 3 tip örneklemin iletişimde gönüllülüğü ile ilgilidir. Katılımcılar sorulara 0 – Asla, 100 – daima puan aralığında kendilerini değerlendirerek cevaplandırır.

Tablo 1: İletişime Gönüllülük Ölçeği (İGÖ)

Puan	Ölçek Soruları
	1- *Santral görevlisi ile konuşmak.
	2- *Doktor ile görüşme.
	3- Yabancı bir gruba konuşma yapmak.
	4- Sırada beklerken bir tanıdıkla konuşmak.
	5- *Mağazada satış temsilcisi ile konuşmak.
	6- Kalabalık bir arkadaş grubu toplantısında konuşmak
	7- *Polis memuru ile konuşmak.
	8- Küçük bir yabancı gruba sohbet etmek.
	9- Sırada beklerken bir arkadaşınız ile konuşmak
	10- *Restoranda garson ile konuşmak.
	11- Tanıdıklardan oluşan kalabalık bir gruba konuşma yapmak.
	12- Sırada beklerken bir yabancı ile konuşmak.
	13- *Sekreterle konuşmak.
	14- Bir grup arkadaşla konuşma yapmak.
	15- Küçük bir tanıdık grubunda konuşmak.
	16- *Sokaktaki temizlik görevlisi ile konuşma.
	17- Tanımadığınız kişilerden oluşan büyük bir toplantıda konuşmak.
	18- *Sevgiliyle ya da eşinizle konuşmak
	19- Küçük bir arkadaş grubuyla sohbet etmek.
	20- Tanıdık bir gruba sunum yapmak.

*Dolgu niteliğinde sorulardır.

Alt Faktörler

Puanlama Formülü

Grup Konuşmaları	8, 15 ve 19. Maddelere puanınızı verip 3'e bölün.
Toplantılar	6, 11, 17. Maddelere puanınızı verip 3'e bölün.
Kişilerarası Diyaloglar	4, 9, 12. Maddelere puanınızı verip 3'e bölün.
Halk konuşması	3, 14, 20. Maddelere puanınızı verip 3'e bölün.
Yabancılar	3, 8, 12, 17. Maddelere puanınızı verip 4'e bölün.
Tanıdıklar	4, 11, 15, 20. Maddelere puanınızı verip 4'e bölün.
Arkadaşlar	6, 9, 14, 19. Maddelere puanınızı verip 4'e bölün.

(McCroskey, 1992)

Veriler 15 Şubat-1 Haziran 2016 tarihleri arasında toplanmıştır. Tanımlayıcı sorulardan oluşan anket formu ve iletişime gönüllülük ölçeği belirlenen örneklem sayısına göre farklı meslek gruplarındaki bireylere uygulanmıştır. Bireylerden formları sorularda belirtilen durumlarda iletişime gönüllülük düzeylerini değerlendirerek doldurmaları istenmiştir. Verilen cevaplar tamamıyla katılımcıların kişisel beyanlarına dayanmaktadır.

Ölçeğin geliştiricisi olan James C. McCroskey 2012 yılında vefat etmiştir. Ancak çalışmaları kendi adına oluşturulan web sitesi (<http://www.jamesmccroskey.com/>) üzerinden araştırmacıların kullanımına açılmıştır. Web sitesinde belirtildiği üzere kaynak gösterilmesi şartı ile Sayın McCroskey'nin çalışmalarının, herhangi bir bireysel izin olmaksızın araştırmacıların kullanımına açık olduğu belirtilmektedir. Çalışma için ayrıca Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler etik kurulundan gerekli izinler alınmıştır. Katılımcılardan ise sözel onam alınmıştır. Verilerin analizinde ortalama, standart sapma, Pearson Momentler çarpımı, Cronbach Alfa, açımlayıcı faktör analizi kullanılmıştır.

3. Bulgular

Çalışmaya katılan kişilerin tanıtıcı özellikleri tablo 2 de görülmektedir. Katılımcıların yaş ortalaması 37.40 ± 9.29 olarak tespit edilmiştir. Aynı tabloya göre ölçek uygulanan grubun %44.1'i kadın, %55.9'u erkek; %23.5'i bekar, %76.5'i evli bireylerden oluşmaktadır. Bu kişilerin %12.3'ü ilköğretim, %14.7'si lise, %41.7'si üniversite, %31.4'ü lisansüstü eğitime sahiptir. Meslek grupları ise %28.9 sağlık, %25.5'i esnaf, %25.5'i ofis çalışanı, %20.1'i eğitim şeklinde dağılmıştır. Bu kişilerin mesleklerinde çalışma yılları ise %7.8'i bir yıldan az, %23.5'i bir-beş yıl arası, %16.7 beş-on yıl, %52.0'ı on yıldan fazla şeklinde dağılım göstermektedir.

Tablo 2. Örneklemelerin Tanıtıcı Özelliklerinin Dağılımları

Özellikler		X±SS	
Yaş		37,40±9,29	
		Sayı	%
Cinsiyet	Kadın	90	44.1
	Erkek	114	55.9
Medeni Durum	Bekar	48	23.5
	Evli	156	76.5
Eğitim	İlköğretim	25	12.3
	Lise	30	14.7
	Üniversite	85	41.7
	Lisansüstü	64	31.4
Meslek	Sağlık (Doktor-Hemşire)	59	28.9
	Serbest Meslek (Esnaf)	52	25.5
	Ofis Çalışanları	52	25.5
	Eğitim (Öğretmen-Akademisyen)	41	20.1
Çalışma Yılı	1 Yıldan az	16	7.8
	1-5 yıl	48	23.5
	5-10 Yıl	34	16.7
	10 yıldan fazla	106	52.0

İletişime gönüllülük ölçeği geçerlilik güvenilirliği için yapılacak faktör analizinden önce örneklem yeterliliği için Kaise-Meyr-Olkin örneklem yeterlilik ve örneklem büyüklüğünün yeterliliği için Barlett's test analizi gerçekleştirilmiştir.

Tablo 3. KMO ve Barlett's Test Sphericity Analiz Sonuçları (n=204)

Testler	Sonuçlar	P değeri
KMO	.838	
Barlett Testi	1224.75	.000

Tablo 3 de verilen bulgulara göre KMO testi sonucu 0.838 ve Barlett's test analizi sonucu 1224.75 olarak tespit edilmiştir. Yapılan her iki test sonucuna istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p < 0.000$).

İGÖ'de yer alan her bir maddenin madde toplam puanı ile arasındaki ilişkiyi ve maddelerin eşit dağılımlı olup olmadıklarını değerlendirmek amacıyla pearson's korelasyon test uygulanmıştır.

Tablo 4. İGÖ'nün Madde Toplam Korelasyonlarına(Pearson's) göre Dağılımı

Ölçek İfadeleri	Pearson's	p
Küçük bir arkadaş grubuyla sohbet etmek	.712**	0.00
Küçük bir tanıdık grubunda konuşmak	.545**	0.00
Tanıdık bir gruba sunum yapmak	.622**	0.00
Bir grup arkadaşla konuşma yapmak	.722**	0.00
Tanıdıklardan oluşan kalabalık bir gruba konuşma yapmak	.622**	0.00
Yabancı bir gruba konuşma yapmak	.607**	0.00
Tanımadığınız kişilerden oluşan büyük bir toplantıda konuşmak	.643**	0.00
Küçük bir yabancı grupla sohbet etmek	.768**	0.00
Sırada beklerken bir yabancı ile konuşmak	.724**	0.00
Sırada beklerken bir arkadaşla konuşmak	.691**	0.00
Sırada beklerken bir tanıdıkla konuşmak	.660**	0.00
Kalabalık bir arkadaş grubu toplantısında konuşmak	.722**	0.00

Tablo 4'de İGÖ maddelerinin toplam puan korelasyonları (pearson's) ve madde yüklerine göre dağılımları verilmiştir. Analiz sonuçlarına göre maddelerin toplam puan korelasyonlarının 0.545 ile 0.768 arasında olduğu görülmektedir.

McCroskey (1992) tarafından geliştirilen ve güvenilirlik geçerlilik çalışması yapılan orijinal ölçek çalışması toplam 20 sorudan oluşmaktadır. Bu sorulardan 12'si ölçeğin parçası 8'i ise dolgu niteliğindeki sorulardan oluşmaktadır. Orijinal çalışmada ölçek toplam 7 alt faktörde oluşmaktadır. Ancak toplanan veriler ışığında yapılan faktör analizi sonucunda orijinalden farklı olarak maddelerin 3 faktör altında toplandığı görülmüştür. Bu nedenle ölçeğin alt boyutları yeniden adlandırılmıştır.

Tablo 5. İletişime Gönüllülük Ölçeği Faktör Yapıları ve Faktörlere Göre Dağılımı

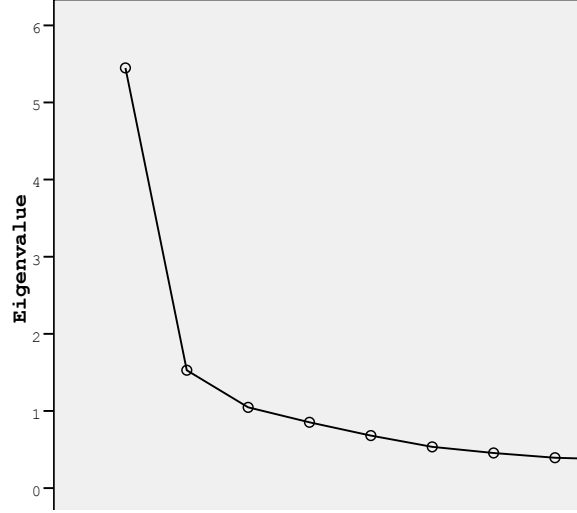
FAKTÖRLER

Ölçek İfadeleri	Tanıdık ve arkadaş gruplarına sunum yapmak	Yabancılarla konuşmak	Tanıdık ve arkadaşlarla konuşmak
Küçük bir arkadaş grubuyla sohbet etmek	.791		.290
Küçük bir tanıdık grubunda konuşmak	.773	.183	.298
Tanıdık bir gruba sunum yapmak	.740	.376	
Bir grup arkadaşla konuşma yapmak	.676	.440	.166
Tanıdıklardan oluşan kalabalık bir gruba konuşma yapmak	.542	.171	.376
Yabancı bir gruba konuşma yapmak	.284	.825	
Tanmadığınız kişilerden oluşan büyük bir toplantıda konuşmak	.253	.809	
Küçük bir yabancı grupla sohbet etmek	.276	.759	.145
Sırada beklerken bir yabancı ile konuşmak		.694	.459
Sırada beklerken bir arkadaşınız ile konuşmak	.293		.815
Sırada beklerken bir tanıdıkla konuşmak	.204		.783
Kalabalık bir arkadaş grubu toplantısında konuşmak	.254	.334	.557
Eigenvalue>1	5.44	1.52	1.04
VarianceExplained (Total=66,850)	45.39	12.73	8.72

ExtractionMethod: Principal Component Analysis.
 RotationMethod: VarimaxwithKaiserNormalization.
 a. Rotationconverged in 7 iterations

Tablo 5'te ölçeği oluşturan soruların alt faktörlere dağılımları verilmiştir. Faktör sayılarının belirlenmesinde faktörlerin açıkladıkları varyans yüzdeleri ve çizgi grafiği (şekil 1) dikkate alınmıştır. Faktör analizi sonucunda toplam varyansın %66.85'sini açıklayan orijinalden farklı olarak öz değeri 1'in üzerinde 3 faktörden oluşan bir yapı oluşmuştur. Tanıdık ve arkadaş gruplarına sunum yapmak olarak adlandırılan faktör 1 toplam varyansın %45.39'ini; yabancılarla konuşmak olarak adlandırılan faktör 2 %12.73'ünü; tanıdık ve arkadaşlarla konuşmak olarak adlandırılan faktör 3 ise toplam varyansın % 8.72'sini açıklamaktadır. Bu çalışma da faktörler toplam varyansın %66.85'sini açıklamaktadır. Faktörlerin belirlenmesinde kullanılan scree plot çizelgesi şekil 1'de verilmiştir. Çizgi grafiği maddelerin öz değerlerinin birleşmesi sonucunda elde edilmektedir ve grafikte görülen hızlı düşüşlerin faktör sayılarını vereceği belirtilmektedir (Büyüköztürk, 2002:479).

Scree Plot

Şekil 1. Scree Plot

Ölçeğin iç güvenilirliğini saptamak için madde toplam puan korelasyonuna ve iç tutarlık katsayısına bakılmıştır.

Tablo 6. İletişime Gönüllülük Ölçeği Ortalama, Standart Sapma ve İç tutarlık(Cronbach Alfa)

Alt Gruplar	Ortalama	Standart Sapma	İç Tutarlık(Cronbach Alfa)
TOPLAM	68.19	18.61	0.88
Tanıdık ve arkadaş gruplarına sunum yapmak	75.98	20.17	0.84
Yabancılarla konuşmak	51.25	25.90	0.83
Tanıdık ve arkadaşlarla konuşmak	77.80	21.14	0.71

Tablo 6 de İGÖ'nün alt faktörlerinin ve toplam puanlarının alfa değerleri verilmiştir. Analiz sonuçlarına göre toplam puan alfa değeri 0.88; alt faktörlerden tanıdık ve arkadaş gruplarına sunum yapmak 0.84, yabancılarla konuşmak 0.83, tanıdık ve arkadaşlarla konuşmak 0.717 olarak tespit edilmiştir.

4. Tartışma ve Sonuç

Çalışma bireylerin iletişime gönüllük düzeyleri ölçmek amacıyla McCroskey(1992) tarafından geliştirilen orijinal adı "Willingness to communicate (WTC)" olan ölçeğin Türkçe'ye geçerlilik-güvenilirlik analizinin incelenmesi üzerine gerçekleştirilmiştir. Faktörleri oluşturan maddelerin yük değerlerinin yüksek olması beklenir. Bir faktörle yüksek düzeyde ilişki oluşturan maddelerin oluşturduğu bir yapı o maddelerin bir kavramı-yapıyı-faktörü ölçtüğü anlamına gelir. Genel anlamda .60 ve üzeri değerler yüksek, .30 ve .59 arası yük değerleri ise orta olarak kabul edilmektedir (Büyüköztürk, 2002:474).

McCroskey (1992: 19)'ın geliştirmiş olduğu orijinal ölçekte, açıklayıcı faktör analizi sonucunda elde edilen bulgulara ölçeğin açıklanan varyans değerinin %66,85 olduğu, alt faktör alfa değerlerinin ise .71 ile .84 arasında olduğu saptanmıştır. Toplamda 7 alt faktöre ayrılan orijinal ölçeğin açıklanan alt faktör alfa

değerlerinin .65 ile .84 arasında değişen oranlara sahip olduğu görülmektedir. Yapmış olduğumuz analiz sonucunda ise İGÖ orijinalden farklı olarak 3 alt faktöre ayrılmıştır. Bu alt faktörler ise; tanıdık ve arkadaş gruplarına sunum yapmak (.79, .77, .74, .67, .54) , yabancılarla konuşmak (.82, .80, .75), tanıdık ve arkadaşlarla konuşmak (.81, .78, .55) şeklinde isimlendirilmiştir. Alt grupların maddeleri incelendiğinde faktörlerin madde yapılarıyla uygun bir şekilde dağılım gösterdiği görülmüştür. Tanıdık ve arkadaş gruplarına sunum yapmak alt faktörü; madde 19,15, 20, 14, 11, yabancılarla konuşmak alt faktörü; madde 3, 17, 8, 12, tanıdık ve arkadaşlarla konuşmak alt faktörü; madde 9, 4, 6 oluşmaktadır.

İletişime gönüllülük ölçeğinin toplam puan ve alt faktörlerin iç tutarlılık oranları ölçeğin yeterli güvenilirliğe sahip olduğunu göstermektedir. Uygulama yönünde kolay, maddelerin anlaşılabilirliği yönünde açık ve kolay değerlendirilebilir olduğu görülmektedir. İletişime gönüllülük her alanda bireylerin sosyal yaşamlarına etki eden önemli bir niteliklerdir. Bu anlamda yapılacak çalışmalar sonucunda bireylerin iletişim kurmada yaşadıkları kaygı, utangaçlık, çekinme gibi nedenlerden dolayı ortaya çıkan iletişime gönülsüz davranışların tespit edilmesi ve sorunun çözümüne yönelik eğitimlerin yapılmasının yararlı olacağı düşünülmüştür. Geçerlik güvenilirliği yapılan iletişime gönüllülük ölçeğinin farklı gruplarda tanımlayıcı araştırmalar yoluyla test edilmesi önerilebilir.

Kaynakça

- Büyüköztürk, Ş., (2002). Faktör Analizi: Temel Kavramlar ve Ölçek Geliştirmede Kullanımı, Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, Sayı:32, ss:470-483.
- Çetinkaya, Y.B, (2005). Turkish College Students' Willingness To Communicate In English As A Foreign Language, Unpublished Doctorate Thesis, The Ohio State University, Columbus.
- Güngör, N. (2011). İletişim Kuramları. Yaklaşımlar, Ankara: Siyasal Kitapevi.
- Dökmen, Ü. (2001). İletişim Çatışmaları ve Empati(17.Baskı). İstanbul: Sistem Yayınları
- McCroskey, J.C.,&Richmond, V. P. (1987). WillingnesstoCommunicate (Eds: J.C. McCroskey& J. A: Daly), Personality and İnterpersonal Communication, Sage Publications: Newbury Park, CA.
- Mckay, Matthew, Davis, Martha & Fanning, Patrick (2012). İletişim Becerileri (Çeviren: Özgür Gelbal). Ankara: HYB Basım Yayım.
- McCroskey, J. C., (1992). Reliabilityand Validity of the Willingness to Communicate Scale, Communication Quarterly, Vol. 40, No:1, Winter, p:16-25.
- Richmond, V. P. &Roach K. D., (1992). Willingness to Communicate and Employee Success in U.S. Organizations, Journal of Applied Communication Research, February, pp:95-115.
- Rocca, K. A.,& M. M., (1998), The Relationship Between Willingness to Communicate and Solidarity with Frequency, Breadth and Depth of Communication in the Sibling Relationship, Communication Research Reports, Vol: 15, No: 1, pp: 82-90.
- Tavşancıl, E. (2002), Tutumların ölçülmesi ve spss ile veri analizi, Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Topkara, Mustafa, (2015). Kadın & Erkek: İlişkilerin Psikolojisi, İstanbul: Karma Kitaplar.